

Van een priester die Ombat ontmoet

Lw. Grt. 12-04-95

— TONEEL —

Peter de Graef met de solo-voorstelling *Ombat*, Productie Nova Zembla. Odeon Zwolle, dinsdag april.

Elk verhaal heeft zijn eigen kleur, elke verteller zijn palet. Verhalenvertellers hebben de geschiedenis gekleurd, mogelijk bepaald, maar in ieder geval voorzien van aardige wendingen, onze gemeenschappelijke herinnering een beetje opgefleurd. De monoloog *Ombat* van Peter de Graef is zo'n geschiedenisje dat een eigen weg heeft gekozen, los van de vraag of het raakvlakken heeft met de een of andere waarheid. *Ombat* is een verhaal, en dat blijkt al mooi zat, al is er reden te veronderstellen dat er meer gezegd wordt dan je hoort.

Het zijn de verse herinneringen van Organ Massanen, een Finse priester in Brazilië die zo mooi kan bidden, een goed mens, iemand die - daarvan is hij overtuigd - bisschop had kunnen worden, ware het niet dat hij dacht een heilige te zijn, een heilige die zichzelf een lot moest vinden, een heilige waardig. 'Domheid, het soort domheid waarop hoogmoed gedijt, van onschatbare waarde voor een heilige', stelt Organ bitter vast. Op zijn pad komt Ombat, een grote dikke vent die mensen moet vermoorden, daar onder gebukt gaat en bij wijze van schamele rechtvaardiging het als een van God verkregen taak gaat beschouwen, als een daad van barmhartigheid. Hij verheft de misdadigers die hij doodt tot heiligen, omdat ze door zelf dieper weg te zinken anderen omhoog duwen. En die redenering komt de priester, tot zijn eigen verdriet, steekhoudend voor.

En dan is er nog Bénicao, de jongen met de meest waanzin-

● Peter de Graef in *Ombat*.

Foto Jan Vernieuwe

nige berekeningen, waarmee hij elk bestaan nietig verklaart en bijkans om zeep helpt. Het is een tragisch verhaal, met afschrikwekkende details, vertelt door Organ die slechts kan verzuchten: 'Ik wilde weten wat ik had moeten doen'.

Drie keer komt in het verhaal de gedachte terug dat je moet kijken, niet zozeer met je ogen maar met je aandacht. Geen andere gedachte toelaten dan hetgeen zich voor je afspeelt. Drie keer, dat zal een reden hebben. De schrijver/acteur Peter de Graef zou hiermee wel eens kunnen duiden op de onnozele onverschilligheid waarmee wij hulpeloos toekijken bij de gruwelen van alle dag. Want ook Organ vraagt zich telkenmale af wat hij eigenlijk had moeten doen. Maar met zijn gedachte blikt hij slechts terug, naar de tijd waarin hij alleen met zijn ogen

keek.

De thematiek mag zwaar lijken, het spel is speels, van een verteller die ironie en humor rimpelloos laat verglijden tot ontroering. Zijn aarzelend spreken, zijn peinzend verhalen met hese stem, maar ook het fantastische verhaal - in de zin van onwerkelijk -, de zui-

ver literaire tekst en de geraffineerde structuur maken van *Ombat* een voorstelling die met het predikaat 'bijzonder' tekort wordt gedaan. Peter de Graef is een vertelkunstenaar met een palet dat voor alle emoties de juiste kleur bevat.

DICK LANING

Musis Sacrum later open

ARNHEM (ANP/APA) - De renovatie van Musis Sacrum, de thuishaven van het Gelders Orkest in Arnhem, loopt opnieuw vertraging op. Door de bouwstaking gaat het concert- en congresgebouw een maand later open dan voorzien. Het wordt nu 1 juni. Het orkest moet daardoor vier concerten schrappen. Hans Hierck, directeur van de Stichting Het Gelders Orkest (HGO), schat dat de vertraging een schadepost oplevert van ruim een ton. Het komend seizoen van het HGO biedt 26 symfonische produkties, met in totaal 80 concerten, waarvan 50 in Arnhem-Nijmegen. Er worden ook concerten verzorgd in Ede en Harderwijk. Daarbij begeleidt het HGO 16 concerten van de Nationale Reisopera en doet het 12 koorbegeleidingen. Ook staan 3 cd-registraties op het programma.